Täysistunto

Tiistai 17.11.2026 klo 14.03—22.06

34. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi esitutkintalain, oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 138/2026 vp
Valiokunnan mietintö LaVM 22/2026 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 34. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelua. Edustaja Hänninen.

Keskustelu

21.49 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Oikeusvaltio tarvitsee toimivat ja nopeat prosessit. Rikosasioiden keskimääräinen käsittelyaika on viime vuosina pidentynyt alle 10 kuukaudesta yli 15 kuukauteen, mikä heikentää sekä kansalaisten oikeusturvaa että rikosvastuun uskottavuutta. Siksi rikosprosessin sujuvoittaminen, käsittelyaikojen lyhentäminen ja resurssien tehokkaampi kohdentaminen ovat erittäin tärkeitä tavoitteita.

Turvallisuuden näkökulmasta keskeistä on, että rikoksiin puututaan nopeasti ja että rikosvastuu toteutuu ilman tarpeetonta viivytystä. Esityksessä luodaan tähän useita uusia keinoja, kuten mahdollisuus kuulustelujen äänitallentamiseen, kokonaan uusi saatavilla-olohaaste sekä muita toimia nykyistä tehokkaampaan oikeudenkäyntien valmisteluun. Lakivaliokunta toteaa aivan oikein, että nopeampi käsittely tehostaa myös rikosoikeuden käyttäytymistä ohjaavaa vaikutusta ja vahvistaa rikoksentorjunnan vaikuttavuutta.

Arvoisa puhemies! Pidän tärkeänä valiokunnan tekemiä täsmennyksiä. Niissä korostuu se, että vaikka prosesseja nopeutetaan, oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin takeista ei tingitä. Tämä näkyy esimerkiksi muutoksissa, joilla kannustetaan esittämään näyttö ja muut asian ratkaisemisen kannalta tärkeät seikat riittävän varhaisessa vaiheessa oikeudenkäyntiä. Oikeudenmukaisessa oikeudenkäynnissä tulee huomioida asianosaisten tasapuolinen kohtelu, riittävä valmistautumisaika sekä se, ettei todisteita koskevaa menettelyä sovelleta tavalla, joka vaarantaisi oikeusturvaa. Samalla on hyvä, että nyt täsmennämme rikosilmoituksen kirjaamatta jättämistä koskevaa sääntelyä, rajaamme tutkinnanjohtajan toimivaltuuksia esitutkinnan lopettamisessa sekä lisäämme lapsiolettamaa koskevan säännöksen. Nämä ovat asioita, jotka oikeudenmukaisessa oikeudenkäynnissä toteutuvat.

Arvoisa puhemies! Turvallinen yhteiskunta edellyttää sekä tehokasta rikoksentorjuntaa että vahvaa oikeusturvaa. Tämä esitys ja lakivaliokunnan mietintö pyrkivät yhdistämään nämä tavoitteet. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman poissa, edustaja Viitala poissa, edustaja Eerola poissa.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 138/2026 vp sisältyvät 1.—5. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.